

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2020. február 19. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A szolgálatban kötelességszegés büntette miatt **vádlott** ellen indított büntetőügyben a Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsa 2019. szeptember 10. napján kihirdetett Kb.II.22/2019/12. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott cselekményét kötelességszegés szolgálatban vétségének (Btk. 438. § (1) bekezdés) minősíti.

A vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetést 1 (egy) év próbára bocsátás intézkedésre enyhíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 18.955 (tizennyolcezer-kilencszázötvenöt) forint büntügyi költséget az állam viseli.

Indokolás:

] A Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2019. szeptember 10. napján kihirdetett Kb.II.22/2019/12. számú ítéletével **vádlottat** bűnösnek mondta ki a Btk. 438. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő szolgálatban kötelességszegés büntetében, és ezért 100 napi tétel, napi tételenként 1000 Ft, összesen 100.000 Ft pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés megfizetésére 10 hónapi részletfizetést engedélyezett. A pénzbüntetés meg nem fizetése, illetve az egy havi részlet megfizetésének elmulasztása esetére rendelkezett a szabadságvesztésre történő átváltoztatásra, továbbá kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 50.171 Ft büntügyi költség megfizetésére.

] A tárgyaláson a katonai ügyész a nyilatkozattételre három munkanap gondolkodási időt tartott fenn, majd a törvényes határidőn belül fellebbezést jelentett be a vádlott terhére kiszabott pénzbüntetés súlyosítása érdekében. A védő elsősorban felmentés, másodsorban a jogi minősítés megváltoztatása érdekében fellebbezett. A vádlott a kézbesítés útján közölt elsőfokú ítélettel kapcsolatban jogorvoslati nyilatkozatot nem tett.

] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.847/2019/3. számú átiratában arra tett indítványt, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsa ítéletének törvényi tényállását egészítse ki, majd az ügydöntő határozatot a Be. 606. § (1) bekezdése alapján változtassa meg, és a vádlottal szemben a napi tételek számának felemelésével súlyosabb pénzbüntetést szabjon ki. Egyebekben az elsőfokú ítélet a Be. 605. § (1) bekezdése alapján történő

helyben hagyását indítványozta. A fellebbviteli főügyészség az elsőfokú ügyészség által bejelentett fellebbezést fenntartotta. Kifejtette azon álláspontját, hogy a tényállás hiányos, és indítványozta annak kiegészítését a rendelkezésre álló bünyügyi iratok tartalma alapján azzal, hogy „A vádlott a magyar-szerb államhatáron, az ún. schengeni határon teljesített fegyveres szolgálata során tanúsított mulasztása a vezényelt szolgálat alaprendeltetésére nézve a jelentős hátrány veszélyét hordozta.” Ezen kiegészítéssel a tényállás már mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésben írt megalapozatlansági okoktól. Kifejtette, hogy az útlevékezelői szolgálati forma a Btk. 438. §-a által védett szolgálat, azon belül is az ügyeleti forma. A rendőrség határrendészeti szolgálati ágának az egyik alapvető szolgálati formája, melynek célja a határforgalom ellenőrzésének végrehajtása, melynek során az útlevékezelő a Schengeni határ-ellenőrzési kódexben, valamint a belső normákban meghatározottak szerint hajtja végre a feladatát. Az útlevékezelői szolgálat kiemelten fontos szolgálat, hiszen a schengeni határ külső védelmét, illetve a határátkelőhely forgalmának ellenőrzését látja el, és a vádlott azzal a magatartásával, hogy az országba belépésre jelentkező gépjárművet nem vizsgálta át, a szolgálat alaprendeltetését veszélyeztette. Erre figyelemmel a vádlott terhére a szolgálatban kötelességszegés bűncselekményének büntetési alakzatát kellett megállapítani. A másodfokú ügyészség álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megfelelően tárta fel az enyhítő és súlyosító körülményeket és nem tévedett, amikor a Btk. 33. § (4) bekezdésének alkalmazásával pénzbüntetést szabott ki. A pénzbüntetés napi tételének száma azonban nem áll arányban a katonai büntetett tényleges tárgyi súlyával, ezért a pénzbüntetés napi tételei számának megemelését látta szükségesnek.

] A védő előterjesztette fellebbezése részletes írásbeli indokolását, amelyben az elsődlegesen védence bűncselekmény hiányában történő felmentése érdekében, másodsorban a cselekmény minősítésének megváltoztatása, és ezzel együtt az ítélet enyhítése érdekében bejelentett fellebbezést fenntartotta. Elsődleges indítványával kapcsolatban kifejtette, hogy az ügy kapcsán lefolytatott parancsnoki kivizsgálás is megállapította, hogy az útlevékezelői szolgálat nem sorolható egyetlen, a Btk. 438. § (1) bekezdésében felsorolt, az adott törvényi tényállás által védett szolgálat közé sem. Ennek megfelelően eredetileg nem is büntetőeljárás, hanem fegyelmi eljárás lefolytatását tervezték a vádlottal szemben. Másodlagos indítványával kapcsolatban utalt arra, hogy amennyiben védence terhére mégis megállapítható a szolgálatban kötelességszegés alapesete, akkor sem valósított meg magatartásával büntetési alakzatot. Akkor minősül súlyosabbnak, ha a cselekmény a szolgálatra jelentős hátrány veszélyével jár, azaz az adott helyzetben az elkövető magatartása folytán a jelentős hátrány bekövetkezésének a reális lehetősége fennáll. Ez viszont akkor valósulhat meg, ha a kötelességszegésben fennálló hátrányhoz további hátrány járul. A védői álláspont szerint azonban a tényleges tényállásbeli szituáció, amikor az útlevékezelő egy alacsony kockázatú, az országból kilépni szándékozó gépjármű esetén ránézéssel győződik meg arról, hogy abban nem szállítanak tiltott tárgyat vagy személyt, nem alapozza meg a súlyosabb minősítést. A jelentős hátrány veszélyének kizárása esetén a védő szintén lehetőséget látott védence bűncselekmény hiányában történő felmentésre azon az alapon, hogy az adott bűncselekmény vétségi alakzata gondatlanul nem követhető el. Ezzel összefüggésben kifejtett álláspontja szerint **a vádlott** a terhére rótt cselekményt legfeljebb figyelmetlensége miatt valósíthatta meg, amely jogi értelemben a kellő körülmétekintés elmulasztását, tehát gondatlanságot jelent. Utalt továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Be. 451. § (1), illetve (4) bekezdésében írt rendelkezéseket, mert a vádlottal a kézbesítés útján közölt ítélet nem tartalmazza, hogy a határozat ellen van-e helye jogorvoslatnak és azt az eljárás mely résztvevője hol és milyen határidőn belül terjesztheti elő.

] A védő a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében a fellebbezésében, valamint annak írásbeli indokolásában foglaltakat tartotta fenn. Elsődlegesen védence felmentésére, másodsorban a jogi minősítés megváltoztatására, illetve enyhítésre tett indítványt.

] A vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában csatlakozott a védője által előadottakhoz.

] A katonai ügyész és a védő által bejelentett fellebbezés folytán a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált. A felülbírálat a védői fellebbezés tartalmára figyelemmel a Be. 590. § (1) és (2) bekezdései alapján teljes körű.

] A vádlott felmentésére irányuló védői fellebbezés nem alapos, azonban az eltérő minősítés érdekében bejelentett fellebbezést más okból alaposnak találta.

] A másodfokú bíróság a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú katonai tanács eljárása során a lényeges eljárási szabályokat betartotta. Mind az előkészítő ülésen, mind a tárgyaláson a vádlott, illetve a tanúk kihallgatása során törvényes figyelmeztetéseket alkalmazta. A vádlott tárgyaláson történt kihallgatását követően törvényesen fogadta el a jelenlét jogáról való lemondását, a védő kézbesítési megbízotti feladatokkal történő megbízása mellett. Helytállóan hivatkozott azonban a védő arra, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Be. 451. § (4) bekezdésében írt rendelkezést, amikor a tárgyaláson jelen nem lévő vádlott részére az ítéletet úgy kézbesítette, hogy annak rendelkező része nem tartalmazza, hogy a határozat ellen van-e helye jogorvoslatnak és azt az eljárás mely résztvevője, hol és milyen határidőn belül terjesztheti elő. Megállapítható ugyanakkor, hogy ez a mulasztás nem volt lényeges hatással az eljárás lefolytatására. Nem történt olyan lényeges, a Be. 609. § (1) bekezdésében írt eljárási szabálysértés, amely az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezte volna, figyelemmel arra is, hogy a védő az ügyben védence javára fellebbezést jelentett be, mégpedig olyan tartalommal, amely teljes körű felülbírálatot eredményez.

] A katonai tanács tárgyalása során a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékokat megfelelően értékelte és indokolási kötelezettségének is eleget tett. A vádlott a nyomozás során teljes körű, mind a tényekre, mind a bűnösségre kiterjedő beismerő vallomást tett. Az előkészítő ülésen a vádiratban terhére rótt cselekményt tényszerűen elismerte, vitatta azonban, hogy ezzel a magatartásával bűncselekményt követett volna el. A tárgyaláson a bíróság tanúkat hallgatott ki, valamint ismertette a releváns okirati bizonyítékokat. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a tényállást a vádlott ténybeli beismerése, a tanúvallomások, valamint az ismertetett iratok, tehát egymást alátámasztó bizonyítékok alapján állapította meg.

] Megállapítható ugyanakkor, hogy az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás részben megalapozatlan, a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja alapján hiányos, mert nem tartalmazza azokat a tényeket, amelyek a cselekmény helyes jogi minősítéséhez nélkülözhetetlenek. Ezért a másodfokú katonai tanács a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás adataira figyelemmel az elsőfokú ítélet 2. oldal 7. bekezdését követően a tényállást annyiban egészíti ki, hogy „A vádlott cselekményét az ellenőrző előjárók folyamatosan figyelték, mulasztását észlelték, és felhívásukra **a vádlott** az ... forgalmi rendszámú gépjármű megbúvársra alkalmas helyeinek ellenőrzését pótolta, mielőtt az a határforgalmi kirendeltség területét elhagyta volna.”

] Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú katonai tanács által kiegészített tényállás már mindenben megalapozott, mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdéseiben írt

megalapozatlansági okoktól, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa felülbírálata alapjául elfogadta.

] Az irányadó tényállás alapján az elsőfokú katonai tanács okszerűen vont le következtetést a vádlott bűnösségére, tévedett azonban amikor a kötelességszegés szolgálatban büntetési alakzatának megállapítására látott lehetőséget.

] A Btk. 438. § (1) bekezdésében írt kötelességszegés szolgálatban vétségét az követi el, aki őr, ügyeleti vagy egyéb készenléti szolgálatban – az adott szolgálatra vonatkozó szolgálati intézkedés rendelkezéseit megszegve – elalszik, vagy a szolgálat ideje alatt szeszes italt, illetve kábítószer vagy kábítószernek nem minősülő kábító hatású anyagot vagy szert fogyaszt, rendeltetési helyét elhagyja, vagy a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezést más módon súlyosan megszegi. A (2) bekezdésben foglaltak szerint a cselekmény büntettnak minősül és súlyosabban büntetendő, ha a szolgálatra jelentős hátrány veszélyével jár.

] A védői álláspont szerint a vádlott által teljesített útlevélkezelői szolgálat egyetlen, a Btk. 438. § (1) bekezdésében felsorolt szolgálati formába sem illeszthető, ezért a szolgálat nem esik büntetőjogi védelem alá. A másodfokú ügyészség álláspontja szerint a vádlott által teljesített szolgálat ügyeleti formának tekinthető. Az elsőfokú bíróság a Btk. kommentárokban rögzített azon álláspontot idézte, mely szerint, ahol külön nem nevesítik a szolgálati formát, ott a szolgálatok az egyéb készenléti szolgálatok gyűjtőfogalom alá tartoznak. Nem kétséges, hogy az útlevélkezelői szolgálat az egyik legösszetettebb szolgálat a rendőrség keretein belül. Kiterjed személyek, okmányok, járművek, sőt szállítmányok ellenőrzésére, határátkelőhely rendjének fenntartására, forgalmának szabályozására. A szolgálati formába történő besorolás szempontjából azonban kiemelkedő jelentősége van annak, hogy mi az alaprendeltetése az adott szolgálatának. Nem kétséges, hogy az útlevélkezelői szolgálat létrehozásának elsődleges célja ugyanúgy az államhatár, jelen esetben a schengeni külső határ jogellenes átlépésének, tehát a határsértésnek a megakadályozása. E szolgálat rendeltetését tekintve nem különbözik a zöldhatáron járőrözéssel határsértést megakadályozó rendőrök szolgálatától. Az útlevélkezelői szolgálat fegyveres szolgálat, melynek során a szolgálatot teljesítő személynek - számos egyéb feladata mellett – az a rendeltetése, hogy a szolgálat szempontjából kiemelkedően fontosnak minősülő határátkelőhelyre határátlépés céljából érkező személyek közül megakadályozza olyan személy átlépését, aki arra nem jogosult. Kiemelt feladata, tehát a határsértés megakadályozása, amely lényegében a határ őrizetét jelenti, még akkor is, ha ezt nem is olyan formában látja el, mint a határrendész járőr. A vádlott által ellátott szolgálat tehát annak alaprendeltetését tekintve őrzés típusú, azt a Btk. 438. § (1) bekezdése alkalmazása szempontjából őrszolgálatnak kell tekinteni. A történeti tényállásban rögzített vádlotti mulasztás ténylegesen is ehhez az őrszolgálati jelleghez kapcsolódik, hiszen a járműben a határsértő által megbújásra alkalmas helyek ellenőrzését mulasztotta el. Éppen az államhatár és a schengeni külső határ őrzése, az ott történő határsértés megakadályozása az a kiemelt érdek, amelyre figyelemmel az adott szolgálat kiemelkedően fontosnak minősül, és amelyre figyelemmel az adott szolgálatban történő kötelességszegés a súlyosabban történő minősítését megalapozhatja. Csupán megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a súlyosabb minősítés szempontjából nincs jelentősége annak, hogy határsértés a határon kilépve vagy belépve történik. Az őrizet tárgyának fontosságából az következik, hogy annak sérelme, a jogosulatlan határátlépés bármely irányból történjen is, a jelentős hátrány veszélyével járhat.

] Nem helytálló a védőnek a gondatlan elkövetésre történő hivatkozása. A védői álláspont szerint védenca azért nem követett el magatartásával bűncselekményt, és azért kell őt bűncselekmény hiányában felmenteni, mert magatartásával legfeljebb a Btk. 438. § (1)

bekezdésében írt elkövetési magatartást fejtette ki, de azt is gondatlanul, és a szolgálatban kötelességszegés vétsége gondatlanul nem, csak szándékos magatartással valósítható meg. A vádlott az előkészítő ülésen tett vallomásaiban úgy nyilatkozott, hogy azért nem ment ki az útlevélezési fülkéből az érkező gépjármű átvizsgálására, mert már nagyon fáradt volt. Az a magatartás, hogy a szolgálatban lévő személy bár tudja azt, hogy a gépjármű átvizsgálását szabályszerűen a fülkén kívül közvetlenül kell elvégezni, de ő fáradtsága miatt a szolgálati feladat elvégzésének a szolgálatra vonatkozó rendelkezések megszegésével, egy kevésbé fárasztó módját választja, amikor a fülke ablakából rátekint a beérkezett járműre, az tudatos döntés eredménye, és a vádlotti kötelességszegés szándékosnak minősül. A vádlott kötelességét egyenes szándékkal szegte meg.

] Az elsőfokú ítéletben rögzített történeti tényállás tartalmazza, hogy a vádlott magatartásával melyik, a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezést szegte meg súlyosan, tehát az adott törvényi tényállás IV. fordulata szerinti elkövetési magatartást valósította meg. A vádlott magatartása az útlevélezési szolgálat alaprendeltetését sértette. Figyelemmel azonban arra, hogy a vádlott szolgálatteljesítését két ellenőrző előjáró figyelemmel kísérte, a mulasztását észlelték és a gépjármű részletes átvizsgálását vele elvégeztették, ezért az elkövetői magatartás nem járt a jelentős hátrány veszélyével. **A vádlott** ugyan az alapeset szerinti bűncselekmény valamennyi tényállási elemét megvalósította, azzal a szolgálatban kötelességszegés vétsége befejezetté vált, azonban a szolgálat teljesítését figyelemmel kísérő ellenőrző személyek már az ellenőrzési hely elhagyását követően, de még a határ átlépése előtt pótlólag elvégeztették vele a feladatot, tehát a jelentős hátrány veszélye nem áll fenn.

] Ezért a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsának ítéletét megváltoztatta és a vádlott cselekményét a Btk. 438. § (1) bekezdésébe ütköző kötelességszegés szolgálatban vétségének minősítette.

] A katonai ügyésznek a súlyosításra irányuló fellebbezése nem, de a védőnek az enyhítésre irányuló fellebbezése alapos.

] Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan sorolta fel a büntetés kiszabása során figyelembe vehető enyhítő és súlyosító körülményeket. Figyelemmel azonban a bűncselekmény enyhébb jogi minősítésére, valamint nyomatékosan értékelve azt a körülményt, hogy a vádlott közúti határátkelőhelyen harmadik és abból útlevélezési szolgálatot csupán első alkalommal teljesített, a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem indokolt vele szemben büntetés kiszabása, elegendő nevelő jellegű intézkedés alkalmazása is, mert alaposan feltehető, hogy a büntetés célja az ő esetében annak alkalmazásával is elérhető. Ezért a másodfokú bíróság a **vádlottal** szemben kiszabott pénzbüntetést egy év próbára bocsátás intézkedésre enyhítette a Btk. 65. § (1) és (3) bekezdései alkalmazásával.

] A Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsa ítéletének egyéb – a bűnügyi költségre vonatkozó – rendelkezése törvényes, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa – helyes indoka alapján – helybenhagyta.

] A másodfokú eljárásban a kirendelt védő díjaként 18.955 Ft bűnügyi költség merült fel, melyet a Be. 613. § (1) és (2) bekezdései alapján az állam visel, mert a védői fellebbezés eredményes volt.

] A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának ítélete a Be. 606. § (1) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2020. február 19.

Dr. Török Zsolt hb. ezredes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Mészáros László hb. ezredes s.k.
előadó bíró

Dr. Szabó Éva hb. ezredes s.k.
bíró

A Szegedi Törvényszék Katonai Tanácsának ítélete a rendelkező részben írt változtatással jogerős,
és a bünygyi költség tekintetében végrehajtható.

Budapest, 2020. február 19.

Dr. Török Zsolt hb. ezredes s.k.
a tanács elnöke